

Een aantal voorbeelden van de zelfregulerende aspecten uit de training

Training leerkrachten onderzoek Schriftelijk Formuleren

18 september 2019 15.00-17.15 uur

In de training wordt aandacht besteed aan de volgende onderdelen:

1. De samenstelling van het lespakket: er wordt ingegaan op de handleiding, het werkboekje en de digitale schrijfmgeving.
2. Aspecten van zelfregulerend leren, waarbij ingegaan wordt op de opbouw in de lessen én op het toepassen van modellering-gedrag.
3. Transfer: waarbij ervaren wordt hoe het geleerde in de taalles door leerlingen toegepast kan worden in andere vakken.
4. Feedback: de manier waarop dit in het lespakket is opgenomen.
5. Onderzoek: wat moet er gebeuren bij de voor- en nameting, hoe moet het logboek gehanteerd worden, wat is de bedoeling de observatie tijdens klasbezoek en interview, wat moet er bewaard worden aan leerlingenmateriaal?

(...)

Onderdeel 2: De instructie: observeren en emulatie: 15.30-16.00 uur



In dit onderdeel:

1. Wordt kort ingegaan op de fasen van zelfregulering.
2. Wordt geoefend met het modellen en met het voeren van taalbeschouwende interactieve gesprekken.

Zelfregulering leren kinderen niet vanzelf. In de activiteiten wordt vrijwel steeds gewerkt volgens een vierslag:

1. De kinderen kijken naar een voorbeeld: ze observeren hoe de leerkracht of een peer een formuleertaak uitvoert.
2. In de 'emulatie'-fase oefenen ze kort –meestal samen met een medeleerling- onder toezicht/begeleiding de nieuw te leren vaardigheid.
3. In de daarop volgende fase gaan ze –al dan niet samen- aan de slag om te ervaren in hoeverre het hen lukt de vaardigheid onder de knie te krijgen.
4. In de laatste fase treedt een reflectief niveau op, internaliseert de leerling het geleerde en is een bodem gelegd om het geleerde te transfereren.

Belangrijke vaardigheid is het om als leerkracht hardop denkend te kunnen verwoorden welke afwegingsprocessen zich 'onzichtbaar' afspelen.

Stel je voor:

Je wilt uitleggen hoe je een zin met –hoewel- schrijft. Als voorbeeldzinnen nemen we:

1. Niemand had verwacht dat Forum voor Democratie zo'n goede uitslag zou boeken.
2. Forum voor Democratie bereikte een monsterscore van 13 zetels in de Eerste Kamer.

De twee zinnen staan op het bord: hoe maak je duidelijk wat er gebeurt?

| | |
|---------------|---|
| Denkrelatie | Aha: iets wat niet verwacht wordt. Het lijkt op een <u>tegenstelling</u> . We verwachten iets niet, en toch gebeurt het! De twee zinnen laten een tegenstelling zien. In zo'n geval past het woord 'hoewel' mooi. Ik ga eens proberen of ik van die twee zinnen één zin kan maken. |
| Zinsstructuur | <i>Hoewel niemand had verwacht dat Forum voor Democratie zo'n goede uitslag zou boeken bereikte Forum voor Democratie een monsterscore van 13 zetels in de Eerste Kamer.</i> Ik ben er nog niet zo tevreden over. Volgens mij kan het korter en minder saai: <i>Hoewel niemand had verwacht dat Forum voor Democratie zo'n goede uitslag zou boeken <u>bereikten ze</u> een monsterscore van 13 zetels in de Eerste Kamer.</i> Als je van twee zinnen één zin maakt, kun je soms beter een woordje weglaten! |
| Verzorging | Even kijken of er nog iets moet gebeuren. Heb ik aan de hoofdletters gedacht? (Ja, wijs ze aan!). Moet er nog ergens een komma? Ja: als je van twee zinnen één zin maakt, komt er meestal een komma in het midden. <i>Hoewel niemand had verwacht dat Forum voor Democratie zo'n goede uitslag zou boeken, bereikten ze een monsterscore van 13 zetels in de Eerste Kamer.</i> |

Kunnen we ook zo'n denkprotocol met een taalbeschouwend gesprek maken bij de volgende twee zinnen (te verbinden met 'aangezien')

1. Het pensioenakkoord liet op zich wachten.
2. De sociale partners konden het niets eens worden over een geschikt pensioenmoment.

In elke les is een clipje opgenomen, waarin een leerling zijn afwegingen rondom een formuleringsprobleem hardop verwoordt: zie

<https://www.youtube.com/watch?v=WxV3GswogBM&feature=youtu.be>

Een tweede belangrijk aspect bij het zelfreguleren is de reflectie waartoe we leerlingen uitnodigen. In gemaakte zinnen is het vrijwel nooit de vraag welke fout of goed is, maar eerder welke beter, duidelijker, informatiever is.

We oefenen dit aan de hand van de volgende twee zinnen: de vraag is om te beargumenteren welke van de vier duidelijker, informatiever en beter is. Hoe verwoord je dat?

Zin 1: Ik houd erg van vakanties maar voor all-inclusive-aanbiedingen krijg je me niet enthousiast.

Zin 2: Ik houd erg van vakanties, maar even vrij van je werk is toch het mooist wat er is!

Zin 3: Aangezien ik erg van vakanties houd, lees ik vaak reisgidsen.

Zin 4: Ik volg altijd de last-minutes-deals, aangezien ik wil weten welke nieuwe stedentrips worden aangeboden.

(analyse: logica: zin 2 is niet logisch, maar veronderstelt een tegenstelling en die is er niet; vorm: in zin 1 is een komma vergeten; zin 3: mooi voegwoord vooraan, interpunctie klopt, logica in orde; zin 4: niet logisch, interpunctie oké.)

Afspraak 4: We spreken af: in elke les modelt de leerkracht, houdt hij een taalbeschouwend gesprek én gebruikt hij de in het pakket opgenomen videoclips.

Afspraak 5: De leerkracht nodigt leerlingen uit te beargumenteren welke zin mooier, beter, duidelijker of logischer is.

Onderdeel 3: Feedback: 16.00-16.20 uur

In dit blokje gaan we in op de waarde van peerfeedback.

Die waarde is samen te vatten in de volgende kenmerken:

